

Magdalena Grabowska – socjolożka, absolwentka Wydziału Women i Gender Studies, Rutgers University. Autorka pracy doktorskiej zatytułowanej "Polish Feminism between East and West, która obroniła na Uniwersytecie Rutgers (praca poświęcona była ruchowi kobiecemu w Polsce po 1985 roku). W latach 2010-2014 była stypendystką European Commission, Marie Curie International Re-Integration Fellow na Uniwersytecie Warszawskim. Współzałożycielka Fundacji na rzecz Równości i Emancypacji STER. Autorka książki „Zerwana genealogia. Działalność społeczna i polityczna kobiet po 1945 roku a współczesny polski ruch kobiecy”, Wydawnictwo Naukowe Scholar, 2018.

Magdalena Grabowska zajmuje się prowadzeniem badań zaangażowanych, w tym badań na temat przemocy wobec kobiet, praw reprodukcyjnych oraz równości kobiet w polityce.

Zainteresowania badawcze dr. Grabowskiej dotyczą również historii ruchów kobiecych i emancypacyjnych w Europie wschodniej, z perspektywy postkolonialnych i transnarodowych ruchów feministycznych.

PRZEŁAMAĆ TABU. PRAWA OFIAR PRZEMOCY SEKSUALNEJ - wyniki badań ilościowych i jakościowych

W swoim wystąpieniu omówię wyniki badań na temat skali przemocy seksualnej prowadzonych przez Fundację na Rzecz Równości STER w ramach projektu „Przełamać tabu – prawa ofiar przemocy seksualnej w Polsce” w ramach programu Obywatele dla Demokracji, finansowanego ze środków Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG). Badania prowadzone były w 2015 i 2016 roku w trzech województwach: mazowieckim, pomorskim i podkarpackim, z grupą 451 kobiet, zróżnicowaną pod względem wieku, wykształcenia i miejsca zamieszkania odpowiadającą przekrojem kobietom w całym społeczeństwie.

Z przedstawionych wyników wynika, że przemoc seksualna wobec kobiet ma charakter powszechny: ponad 90% kobiet doświadcza w swoim życiu jakiejś formy przemocy seksualnej. 87 procent kobiet doświadczyło jakiejś formy molestowania seksualnego, a 37 procent brało udział w „czynności seksualnej”, której nie chciało (pocałunki, czy tak zwany „petting”). Co czwarta kobieta ma za sobą doświadczenie próby gwałtu, co piąta zaś doświadczenie gwałtu. Większość kobiet została zgwałcona przez bliską sobie osobę: partnera (22 procent) lub byłego partnera (63 procent). Kobiety doświadczają przemocy seksualnej także ze strony innych znajomych osób: współpracowników, znajomych, szefów nauczycieli—zaledwie 8 procent kobiet nie znało wcześniej sprawcy przemocy seksualnej. Przemoc seksualna dzieje się najczęściej we własnym domu, zdarza się tam 55 procent

gwałtów. Prawie połowa z kobiet była zgwałcona więcej niż dwa razy, 20 procent przeżyło 10 lub więcej gwałtów.

Prezentowane dane wskazują na bardzo wysoki odsetek gwałtu w małżeństwie, lub/i związku. Przełamują jednocześnie stereotypową wizję gwałtu jako czegoś co zdarza się sporadycznie i spotyka nas ze strony nieznanymi sprawców, w przestrzeni publicznej. Ponad połowa kobiet, które mają za sobą doświadczenie gwałtu lub próby gwałtu nie powiedziała i swoich doświadczeniach swoim bliskim: rodzinie i znajomym, ponad 95 procent nie zgłasza tych spraw na policję czy do prokuratury. Wskazuje to na istnienie szarej strefy przemocy seksualnej, dużej liczby jej przypadków, które pozostają nieujawnione.

Wyniki naszych badań wskazują również rozdzźwięk pomiędzy doświadczeniami i potrzebami kobiet, a istniejącą strukturą „pomocową”: wiedzą, procedurami, i doświadczeniami nie tylko policji, ale także służby zdrowia, w tym psychologów i terapeutów. Dowodzą, że istniejący system ścigania przestępstwa zgwałcenia, nie działa, szczególnie w sprawach dotyczących przemocy seksualnej ze strony osoby znanej kobiecie. Problematyczna w tym kontekście jest zarówno sama definicja gwałtu— kierowanie się przez instytucje stereotypowym rozumieniem gwałtu, podważanie wiarygodności kobiet, jak i brak około instytucjonalnych procedur pomocy ofiarom zgwałcenia.